

1. Toiminta

Sisällöllinen työ

Alkuvuodesta julkaistiin Tulevaisuushankkeen ensimmäisen vaiheen tulokset eli Demos Helsingin laatima esiselvitys myönteisten tulevaisuuskuvienv tilanteesta ja tähän pohjautuen Kestävyyspaneelin keskustelunavaus myönteisistä tulevaisuuskuva-aihoista. Keskustelunavauksessa esiteltiin kolme myönteistä tulevaisuuskuva-aihiota, jollaisista esiselvityksen mukaan oli pulaa. Myönteiset tulevaisuuskuva-aihiot ovat *Todellisten hintojen markkinatalous*, *Planetaariset säännöt* ja *Kestävyyssymmärryksen vallankumous*.

Pohjautuen Demos Helsingin esiselvitykseen ja paneelin kolmeen myönteiseen tulevaisuuskuva-aihioon, Tulevaisuushankkeen toisessa vaiheessa työtä jatkettiin Falay Transition Designin kanssa tulevaisuusprototyypin kehittämiseen. Toinen vaihe oli kaksiosainen: ensimmäisessä osassa osallistettiin kestävän kehityksen toimikunnan jäsenet digitaalisella alustalla toteutetulle *Tulevaisuusmatkalle* viiden päivän ajaksi. Noin kolmannes toimikunnan jäsenistä osallistui matkaan ainakin osana päivistä. Toisessa osassa rakennettiin Huone 2050 -prototyyppi Keskustakirjasto Oodiin kahdeksi päiväksi toukokuun loppupuolella. Huoneessa pääsi tutustumaan helsinkiläisperheen arkeen kestävyysmurroksen jälkeisessä maailmassa vuonna 2050. Huoneessa vieraili yhteensä 255 henkilöä kahden päivän aikana.

Syyskaudella järjestettiin vielä Huone 2050 -materiaalien pohjalta työpaja myönteisistä tulevaisuuskuvista ja niiden tarpeesta toimittajille ja tutkijoille yhteistyössä HELSUS:in ja Falay Transition Designin kanssa Puistokatu 4:ssä. Työpajaa varten Huone 2050 rakennettiin pienemmässä mittakaavassa uudelleen päiväksi Puistokatu 4:n tiloihin ja siitä tehtiin myös audiotallenne, jonka avulla tilaan pystyi tutustumaan itsenäisesti. Paneelin tavoitteena on, että Huone 2050 -materiaaleja hyödynnetään myös jatkossa eri tavoin. Tätä varten myös audiotallenne toteutettiin.

Edellisvuoden syyskaudella ympäristöministeriön kutumana käynnistynyt neljän tiedepaneelin (Luontopaneeli, Ilmastopaneeli, Metsäbiotalouden tiedepaneeli ja Kestävyyspaneeli) yhteistyö EU:n ennallistamisasetuksen kansallisen toimeenpanon ohjeistamiseksi vietiin loppuun vuoden 2025 alussa, kun tiedesparrauksessa kootut viestit yhdistettiin tiedepaneelien yhteiseen muistioon, jota esiteltiin ministeriöiden ja muiden valmistelijoiden työpajassa helmikuussa ja joka julkaistiin tiedepaneelien nettisivuilla. Kestävyyspaneeli esitteli muistiota ja sen viestejä myös eurooppalaisen verkostonsa EEAC:n *Ekosysteemipalvelut*-työryhmän kokouksissa kevään aikana.

Syyskaudella 2025 paneeli aloitti valmistautumisen tulevaan hallituskauteen ja kestävyysmurrosta edistävän hallitusohjelmavision valmistelun. Prosessi aloitettiin Jyväskylän vetäytymiskokouksessa elokuussa ja sitä jatkettiin paneelin syyskauden kokouksissa. Paneeli tapasi myös eduskuntapuolueita ja kuulosteli näiden suunnitelmia tulevaa hallituskautta ja kestävyysteemoja silmällä pitäen. Paneelin hallitusohjelmavision julkaisu aikataulutettiin keväälle 2026. Prosessissa hyödynnetään paneelikauden aikana tehtyä työtä laajasti ja rakennetaan visiota paneelin aikaisemman työn ja tutkimustiedon pohjalta.

Kansallinen kestävän kehityksen prosessien tuki

Kestävyyspaneeli osallistui vuoden aikana aktiivisesti kaikkiin kestävän kehityksen toimikunnan kokouksiin sekä toimikunnan ja eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan vuosittaiseen *Kestävän kehityksen tila ja tulevaisuus* -tilaisuuteen, joka järjestettiin toukokuussa. Paneelilla oli oma kommenttipuheenvuoronsa kaikissa tilaisuuksissa niiden ajankohtaisiin teemoihin liittyen. Osa paneelin jäsenistä osallistui myös vuoden aikana toimikunnan strategian seurannan prosesseihin. Kestävyyspaneeli osallisti kestävän kehityksen toimikunnan omaan Tulevaisuushankkeeseensa digitaalisen Tulevaisuusmatkan avulla.

Kestävyyspaneeli osallistui Suomen YK:lle vuonna 2025 antaman vapaaehtoisen kansallisen maaraportin (VNR) valmisteluun tuottamalla oman lausuntonsa osaksi raporttia. Raportissa hyödynnettiin myös paneelin Tulevaisuushankkeen tuottamia materiaaleja.

Kestävyyspaneelin jäsenet osallistuivat keväällä useisiin eduskunnan valiokuntien kuulemisiin liittyen hallituksen Agenda 2030 -selonteon eduskuntakäsittelyyn. Paneelin näkemykset nousivat esiin tulevaisuusvaliokunnan selonteosta laatimassa mietinnössä.

Kesäkuussa valtioneuvosto päätti jatkaa nykyisen Kestävyyspaneelin kautta vielä kahdella vuodella, vuoden 2027 loppuun. Ilman päätöstä, meneillä oleva kausi olisi päätynyt vuoden 2025 lopussa. Näin ollen Kestävyyspaneeli siirtyi keväällä 2024 julkaistun Jouni Backmanin paneeliselvityksen esityksen mukaisesti samaan aikatauluun Ilmasto- ja Luontopaneelien kanssa, joiden nykyinen kausi kestää myös vuoden 2027 loppuun.

Kansainvälinen toiminta

Kestävyyspaneeli on jäsenenä eurooppalaisten tiedevälittäjien verkostossa EEAC:ssä (European Environmental and Sustainable Development Advisory Council Network).

Vuonna 2025 Kestävyyspaneelin jäsen Katriina Siivonen toimi toista vuotta verkoston kestävän kehityksen työryhmän (Working Group for Sustainable Development) kansapuheenjohtajana ja pääsihteeri Johanna Kentala-Lehtonen ensimmäistä vuotta verkoston hallituksen jäsenenä. Kentala-Lehtonen osallistui Brysselissä järjestettyyn verkoston hallituksen vuosittaiseen strategiakokoukseen helmikuussa, jolloin hallitus tapasi mm. EU komission varapuheenjohtaja Teresa Riberan kabinetin jäseniä sekä muita komission keskeisiä virkahenkilöitä. Strategiakokouksessa suunniteltiin EEAC:n toimintaa ja verkoston kehittämistä.

Lokakuussa Siivonen ja Kentala-Lehtonen sekä paneelin jäsen Jouni Jaakkola osallistuivat Brysselissä järjestettyyn EEAC-verkoston vuosittaiseen kokoontumiseen (Assembly), jossa käytiin keskustelua verkoston toiminnasta ja kuultiin komission virkahenkilöiden sekä jäsenorganisaatioiden edustajien puheenvuoroja verkoston työryhmien (ekosysteemipalvelut, ilmasto- ja energia, kestävä kehitys, terveys) teemoihin liittyen. Kentala-Lehtonen toimi kokouksen fasilitaattorina. EEAC:n edustajat kävivät keskustelua myös Euroopan ympäristöviraston EEA:n tieteellisen neuvoston kanssa omassa tilaisuudessaan, joka järjestettiin kokoontumisen yhteydessä.

Sidosryhmäyhteistyö

Alkuvuodesta Kestävyyspaneeli teki sidosryhmäyhteistyötä toisten tiedepaneelien kanssa sekä Tulevaisuushankkeen osalta kestävän kehityksen toimikunnan jäsenten kanssa.

Syksyllä paneeli pyysi tapaamista kaikkien eduskuntapuolueiden ohjelmatyötä valmistelevilta tahoilta ja tapasi syksyn aikana 6/9 eduskuntapuoluetta, joille esitteli toimintaansa ja suunnitelmia hallitusohjelmavision valmistelusta.

Tapahtumien järjestäminen

Kestävyyspaneeli järjesti Tulevaisuushankkeeseen liittyen Huone 2050 -näyttelyn Keskustakirjasto Oodissa 25.–26.5. sekä medialle ja tutkijoille suunnatun työpajan samasta teemasta Puistokatu 4:ssä 13.11.

Kokoukset

Kestävyyspaneelilla oli vuoden aikana yhteensä 11 kokousta, joista 6 oli läsnä- ja 5 etäkokouksia Teams-yhteydellä. Tammikuussa järjestettiin kaksipäiväinen vetäytymiskokous Hämeenlinnan Aulangolla ja elokuussa vastaava tilaisuus Jyväskylässä. Heinäkuussa ei järjestetty paneelin kokousta.

Tulevaisuushanketta ohjasi oma panelisteista muodostettu työryhmänsä, jota johti paneelin jäsen Katriina Siivonen. Muita jäseniä olivat Anna-Maria Teperi, Arto O. Salonen, Ilkka Ratinen ja Leena Aarikka-Stenroos.

2. Viestintä

Kestävyyspaneelin viestinnässä hyödynnettiin paneelin omaa nettisivustoa www.kestavyyyspaneeli.fi ja sosiaalisen median kanavista LinkedIniä. Lisäksi lähetettiin kolme mediatiedotetta: kaksi Tulevaisuushankkeen Huone 2050 -teemaan liittyen keväällä sekä joulukuussa yksi liittyen ylikulutusteemaan, josta paneelin puheenjohtaja Lassi Linnanen ja jäsen Niko Soininen kirjoittivat raportin eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle. Vuoden aikana paneelin nettisivuilla julkaistiin kaksi blogikirjoitusta, joissa käsiteltiin kestävyysmurrokseen liittyviä aihepiirejä.

Syyskuusta lähtien paneelin viestintään ja etenkin mediasuhteisiin saatiin lisätukea, kun koordinaation jäseneksi liittyi viestintäasiantuntija Merja Turpeinen. Loppuvuodesta paneelin jäsenet ja teemat saivatkin näkyvyyttä aiempaa enemmän eri medioissa.

3. Resurssit

Vuonna 2025 Kestävyyspaneelin koordinaatiossa toimi VNK:ssa sijaitsevan päätoimisen pääsihteerin Johanna Kentala-Lehtosen lisäksi osa-aikainen apulaiskoordinaattori Jarmo Uusikartano Tampereen yliopistossa sekä syyskuusta lähtien osa-aikainen viestintäasiantuntija Merja Turpeinen Saga PR -firman kautta.

Kestävyyspaneelin toimintabudjetti vuodelle 2025 oli 100 000 euroa. Lisäksi VNK maksoi paneelin pääsihteerin palkan.